

Τα έθιμα και οι παραδόσεις
των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς

ΠΕΡΙ...ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ

Χριστουγεννιάτικο δέντρο

Για τα Χριστούγεννα, ο στολισμός του δέντρου, αποτελεί μια ολόκληρη διαδικασία για κάθε ελληνική οικογένεια. Ανεξάρτητα από το μέγεθος, τα στολίδια και το χρώμα του, έχει πάντα μια ξεχωριστή θέση σε κάθε σπίτι. Κανένας δεν μπορεί να φανταστεί τη γιορτή των Χριστουγέννων, χωρίς δέντρο με πολύχρωμα φωτάκια, γυαλιστερές μπάλες και άλλα στολίδια. Το στολίζουμε συνήθως στις αρχές του Δεκεμβρίου και εκείνο με τη σειρά του είναι έτοιμο να δεχτεί και να φιλοξενήσει στην αγκαλιά του τα δώρα μας, που θ' ανταλλάξουμε την παραμονή της Πρωτοχρονιάς.

Χριστουγεννιάτικο στεφάνι

Στα χωριά συνηθίζουν να κρεμάνε στους τοίχους και τις εξώπορτες πλεξούδες από σκόρδα, πάνω στις οποίες καρφώνουν γαριφαλάκια για να διώξουν την κακογλωσσιά που «καρφώνει» την ευτυχία του σπιτιού τους.

Την εξώπορτα των σπιτιών κοσμεί, επίσης, ένα στεφάνι από έλατο, διακοσμημένο με χριστουγεννιάτικα στολίδια. Σύμφωνα με την παράδοση, το στεφάνι φέρνει τύχη στους ενοίκους του σπιτιού.

Τα έθιμα των Χριστουγέννων

Το Καράβι

Το ελληνικό παραδοσιακό καραβάκι αποτελεί παράδοση των παιδιών εποχών της χώρας μας, που τα παιδιά με αγάπη, χαρά και δημιουργικό νου κατασκεύαζαν τα παιχνίδια τους.

Αποτελούσε, όμως, και ένα είδος τιμής και καλωσορισματος στους ναυτικούς, που επέστρεφαν από τα ταξίδια τους.

Ωστόσο, ως χώρα της θάλασσας, η Ελλάδα είχε το έθιμο του στολισμού του καραβιού. Το καράβι συμβολίζει την καινούργια πλεύση του ανθρώπου στη ζωή, μετά τη γέννηση του Χριστού. Έθιμο που υποχώρησε με το χρόνο, μπροστά σε αυτό του δέντρου.

Στην πόλη της Χίου την παραμονή της Πρωτοχρονιάς υπάρχει ένα έθιμο, τα αγιοβασιλιάτικα καραβάκια. Σύμφωνα με αυτό, οι ενορίες κατασκευάζουν πλοία, σε σύγκριση. Αυτά συναγωνίζονται μεταξύ τους ως προς την ποιότητα κατασκευής και ως προς την ομοιότητα με τα πραγματικά πλοία, ενώ οι ομάδες, το πλήρωμα, του κάθε πλοίου τραγουδούν κάλαντα.

Τα έθιμα των Χριστουγέννων

Τα κάλαντα

Τα Κάλαντα αποτελούν δημοτικά ευχητικά τραγούδια που ψάλλονται κυρίως την παραμονή των Χριστουγέννων, της Πρωτοχρονιάς (Αγ. Βασιλείου) και των Θεοφανίων. Παλιότερα τα κάλαντα ψάλλονταν το βράδυ από μεγάλους και παιδιά. Κύρια παραδοσιακά μουσικά όργανα που συνοδεύουν τα κάλαντα είναι το τρίγωνο, το λαούτο, το νταούλι ή τσαμπούνα, η φλογέρα κ.ά.

Οι τραγουδιστές - οργανοπαίκτες των καλάντων ονομάζονται "καλαντιστές".

Ζωγράμισε τα κάλαντα

Νικηφόρος Λύτρας

Γιώργος Σικελιώτης

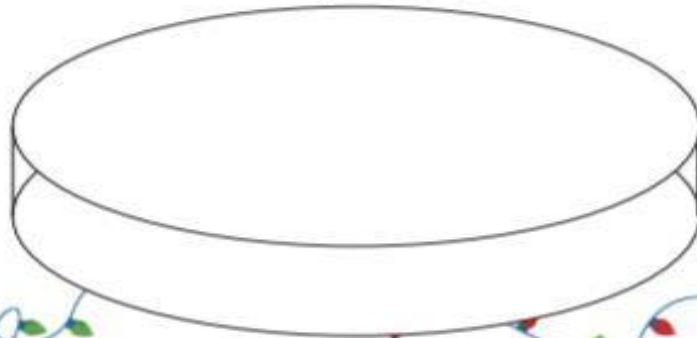
Τα έθιμα των Χριστουγέννων

Το Χριστόψωμο

Σύμφωνα με την παράδοση, την παραμονή των Χριστουγέννων η νοικοκυρά του σπιτιού, αφού τελειώνει όλες τις δουλειές του σπιτιού, έφτιαχνε το γλυκό αυτό ψωμάκι, το οποίο πάντοτε φρόντιζε να στόλισει με σταφίδες και καρύδια. Στη μέση του Χριστόψωμου άναβε ένα κερι, ενώ ο πατέρας θυμιάτιζε το σπίτι, το κάθε μέλος της οικογένειας χωριστά και το στάβλο, καθότι επρόκειτο για μια προσφορά που συμβολίζει την καλή υγεία των ζώων αλλά και την καρποφορία του εδάφους για τους αγρότες. Όταν έφτανε η σειρά του μικρότερου παιδιού, ο πατέρας κρατούσε το Χριστόψωμο πάνω από το κεφάλι του και το παιδί χοροπηδούσε τρεις φορές προσπαθώντας να το κόψει στα δύο. Στη συνέχεια, ο πατέρας έκοβε το πρώτο κομμάτι για τον Χριστό, το δεύτερο για το σπίτι και τα υπόλοιπα για το κάθε μέλος της οικογένειας (περίπου όπως κόβουμε και τη σημερινή βασιλόπιτα). Το έθιμο ήθελε το τραπέζι να παραμένει στρωμένο και μετά το τέλος του γεύματος, ώστε να δειπνήσει και η Παναγία.

Σκόρπισε το χριστόψωμο

Ο Άγιος Βασίλης

ο δικός μας
Άγιος Βασίλης

Ο Άγιος Βασίλης στον υπόλοιπο κόσμο

Ο Άγιος Βασίλης πάντως που όλοι έχουν αγαπήσει είναι αυτός με την κόκκινη στολή, τη λευκή γενειάδα, με το σάκο του γεμάτο δώρα, πάνω σε έλκηθρο που το σέρνουν τάρανδοι αποτελεί και μοιράζει δώρα την παραμονή της πρωτοχρονιάς σε όλα τα καλά παιδιά.

Ωστόσο κάθε χώρα και κάθε πολιτισμός τον έχει βαφτίσει σύμφωνα με τα δικά του έθιμα, ίσως και τις ειδικές του ανάγκες. Σημασία έχει πάντως πως σε όλες τις γωνιές του πλανήτη ο συμβολισμός είναι ο ίδιος.

Μερικά από τα ονόμα που έχει:

Ο «πατέρας των Χριστουγέννων» των Άγγλων Ο «Περ Νοέλ» των Γάλλων Ο «Σίντερ-Κλάας» των Ολλανδών Ο «Βάιναχτσμαν» των Γερμανών Ο «Λαμ-Κουνγκ-Κουνγκ» (= ο Καλός γερο-πατέρας) των Κινέζων Ο «Χοτέισο» των Ιαπώνων Ο αγαθός γίγαντας Γκαργκάν στην παράδοση των Κελτών Η Μπεφάνα στην Ιταλία Η γριά Μπαμπούσκα στη ρωσική παράδοση, που καταδικάστηκε να τριγυρνάει την ημέρα των Θεοφανίων και να μοιράζει δώρα στα παιδιά, επειδή έδωσε λάθος κατευθύνσεις για το δρόμο προς τη Βηθλεέμ. Το όνομα πάντως Santa Claus είναι μία παράφραση του ολλανδικού ονόματος Sinterklaas, που μετέφεραν και εδραίωσαν στο Νέο Κόσμο, στο Νέο Άμστερνταμ (σήμερα Νέα Υόρκη) οι Ολλανδοί μετανάστες.

Ο δικός μας Άγιος Βασίλης είναι λεπτός, με μαύρα ράσα και κρατά στο χέρι του ένα ραβδί. Πηγαίνει από σπίτι σε σπίτι και βοηθά τις φτωχές οικογένειες.

Έφτιαξε κοντά στην Καισάρεια μια ολόκληρη πόλη από φιλάνθρωπα ιδρύματα, γηροκομεία, νοσοκομεία, ξενοδοχεία, ορφανοτροφεία κ.α. Ίδρυσε και καθιέρωσε την διανομή αγαθών, τρόφιμα, ρούχα, χρήματα και κάθε είδους βοήθεια σε φτωχές οικογένειες, άπορους κ.λ.π.

Η πόλη αυτή [μετά το θάνατό του] ονομάστηκε Βασιλειάδα.

Στη μνήμη του κόβουμε τη Βασιλόπιτα την Πρωτοχρονιά.

🍷 Το θαύμα της βασιλόπιτας 🍷

Μια ιστορία που έμεινε σαν έθιμο μέχρι σήμερα, είναι η ιστορία της βασιλόπιτας. Την λέμε έτσι, γιατί τις πρώτες βασιλόπιτες τις έφτιαξε ο ίδιος ο Αη-Βασιλης. Και να πείς: ο Μόδεστος, που ήταν έπαρχος στην Καισάρεια εκείνα τα χρόνια, ζήτησε από το λαό πολύ μεγάλους φόρους. Τότε, ο Άγιος Βασιλης, είπε στον κόσμο να φέρει ό,τι χρυσαφικό τούς είχε απομείνει. Με τα χρυσαφικά στο σακούλι του ο Αη-Βασιλης πήγε στον Μόδεστο να τον πληρώσει. Τον μάλωσε και του εξήγησε αυστηρά πόσο άδικος ήταν με το λαό, που ήταν φτωχός. Τότε ο έπαρχος ντράπηκε και δεν ήθελε πια να πάρει το σακούλι που του έδινε ο επίσκοπος. Όταν ο Αη-Βασιλης γύρισε στην Καισάρεια, θέλησε να δώσει πίσω τα χρυσαφικά στον κόσμο. Κανείς όμως δεν ήθελε να τα πάρει. Ζύμωσε λοιπόν ο Άγιος Βασιλης μικρές πίτες κι έβαλε από ένα κόμημα στην καθεμιά. Τις μοίρασε την Κυριακή μετά το αντίδωρο κι ο κάθε άνθρωπος βρήκε μέσα στην πιτούλα του το χρυσαφικό που είχε ο ίδιος δώσει. Γι' αυτό κι εμείς σήμερα, φτιάχνουμε μια μεγάλη βασιλόπιτα, βάζουμε μέσα ένα φλουρί και λέμε πως όποιος το κερδίσει μέσα στο κομμάτι του, είναι κι ο τυχερός της χρονιάς.

Τα γλυκά και τα φαγητά
των Χριστουγέννων

ΜΕΛΟΜΑΚΑΡΟΝΑ

ΚΟΥΡΑΜΠΙΕΔΕΣ

ΔΙΠΛΕΣ

ΧΡΙΣΤΟΥΨΟΜΟ

ΒΑΣΙΛΟΠΙΤΑ

ΠΕΡΙ...ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ

Τα έθιμα των Χριστουγέννων

Το Ρόδι

Το πρωί της Πρωτοχρονιάς, η οικογένεια πηγαίνει στην εκκλησία και ο νοικοκύρης κρατάει στην τσέπη του ένα ρόδι, για να το λειτουργήσει. Γυρνώντας σπίτι, πρέπει να χτυπήσει το κουδούνι της εξώπορτας – δεν κάνει να ανοίξει ο ίδιος με το κλειδί του – και έτσι να είναι ο πρώτος που θα μπει στο σπίτι, για να κάνει το καλό ποδαρικό, με το ρόδι στο χέρι. Μπαίνοντας μέσα, με το δεξί, σπάει το ρόδι πίσω από την εξώπορτα, το ρίχνει δηλαδή κάτω με δύναμη, για να σπάσει και να πεταχτούν οι ρώγες του παντού και ταυτόχρονα λέει: "με υγεία, ευτυχία και χαρά το νέο έτος κι όσες ρώγες έχει το ρόδι, τόσες ήλιες να έχει η τσέπη μας όλη τη χρονιά".

Τα παιδιά μαζεμένα γύρω-γύρω κοιτάζουν οι ρώγες, αν είναι τραγανές και κατακόκκινες. Όσο γερές κι όμορφες είναι οι ρώγες, τόσο χαρούμενες κι ευλογημένες θα είναι οι μέρες που φέρνει μαζί του ο νέος χρόνος.

ΠΕΡΙ...ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ

Το Ποδαρικό

Πολλοί άνθρωποι είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί ακόμα και σήμερα σχετικά με το ποιος θα κάνει ποδαρικό στο σπίτι τους, δηλαδή ποιος θα μπει πρώτος στο σπίτι τους τον καινούριο χρόνο.

Έτσι, από την παραμονή λένε σε κάποιο δικό τους άνθρωπο, που τον θεωρούν καλότυχο και γουρλή, να έρθει την Πρωτοχρονιά να τους κάνει ποδαρικό. Πολλές φορές προτιμούν ένα μικρό παιδί για να κάνει ποδαρικό, γιατί τα παιδιά είναι αθώα και στην καρδιά τους δεν υπάρχει η ζήλια κι η κακία.

Οι καλικάντζαροι

Την παραμονή των Χριστουγέννων βγαίνουν οι καλικάντζαροι.

Από τότε μέχρι τα Φώτα κανείς δεν τολμάει να βγει νύχτα από το σπίτι του, γιατί θα τον βουβάνουν. Την παραμονή των Φώτων, όμως, οι καλικάντζαροι τα μαζεύουν γρήγορα και φεύγουν τρέχοντας μην τους προφτάσει ο παπάς με τον αγιασμό και τους ζεματίσει.

Η λαϊκή φαντασία οργιάζει με τις σκανταλιές των καλικάντζαρων, που βρίσκουν την ευκαιρία να αλωνίσουν στον επάνω κόσμο τότε που τα νερά είναι «αβάφτιστα». Η όψη τους είναι τρομακτική, ενώ οι σκανταλιές τους απερίγραπτες. Το μόνο που τους τρομάζει είναι η φωτιά

Αγιασμός των υδάτων

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΑ ΕΘΙΜΑ ΣΕ ΑΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ

Στην **Αλβανία** συνηθίζουν να φτιάχνουν μπακλαβά για την Πρωτοχρονιά και τον τρώνε το βράδυ της παραμονής, για να είναι γλυκιά η χρονιά που έρχεται. Φτιάχνουν επίσης διάφορες πάστες και για φαγητό ψήνουν κρέας στη σχάρα

Σύμφωνα με μία αρχαία παράδοση στην **Τσεχία**, ένα κλαρί κερασιάς τοποθετείται σε ένα βάζο μέσα στο σπίτι. Αν ανθίσει μέσα στις γιορτές, τότε καλή τύχη περιμένει την οικογένεια και ο χειμώνας θα είναι σύντομος.

ΙΤΑΛΙΑ : Η γριά καλή μάγισσα Befana , έρχεται και τρώει καρύδια και μπισκότα που της άφησαν τα παιδιά και αφήνει δώρα μέσα στις κάλτσες τους , κάρβουνα για τα άτακτα και γλυκά για τα ήσυχα .

ΑΓΓΛΙΑ : φωτεινά κόκκινα αλεξανδρινά γύρω από το τζάκι

ΑΓΓΛΙΑ : χριστουγεννιάτικη πουτίγκα

ΑΥΣΤΡΙΑ : Ο Άγιος Νικόλαος μαζί με τον βοηθό του , τον Krampus , μοιράζουν τα δώρα στα παιδιά στις 6 Δεκεμβρίου .

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΑ ΕΘΙΜΑ ΣΕ ΑΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ

ΓΕΡΜΑΝΙΑ : Στολίζουν το *Adventskranz*, ένα κηροπήγιο από κλαδιά ελάτου

ΒΕΛΓΙΟ : Ο Sinterklaas και ο πολύτιμος βοηθός του , *Zwarte Piet* , που μοιράζει τα δώρα στα παιδιά .

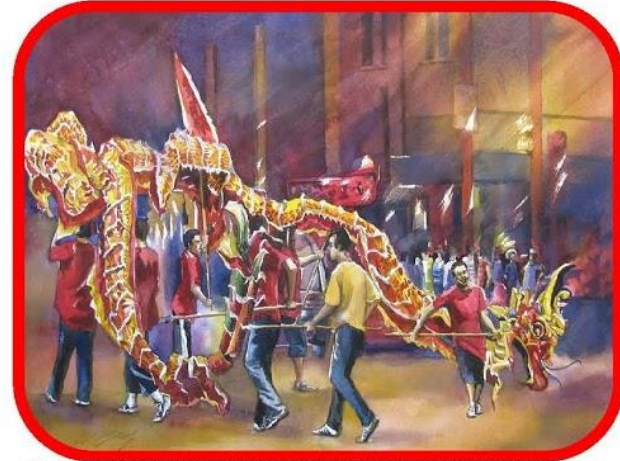
ΕΛΒΕΤΙΑ: Ο *Samichlaus* μοιράζει γλυκά και δώρα στα παιδιά στις 6 Δεκεμβρίου .

ΣΟΥΗΔΙΑ : Στις 13/12 η μεγαλύτερη κόρη της οικογένειας εμφανίζεται ντυμένη με μακρύ λευκό φόρεμα και δάφνινο στεφάνι , κρατώντας ένα δίσκο με γλυκά .

ΝΟΡΒΗΓΙΑ : Η ημέρα των Χριστουγέννων ονομάζεται *Julbord* και ετοιμάζουν μέχρι και 60 διαφορετικά πιάτα για το τραπέζι .

ΚΙΝΑ : κινέζικος δράκος

Καλή Χρονιά

ΠΕΡΙ... ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ

Χρωμάτισε την εικόνα.